

Co si slibovali od šicího stroje?

Vzdělávací cíl: Žáci pomocí interpretace plakátu a dobového textu zjišťují, jaké významy byly spojovány s šicím strojem. Cvičení rozvíjí schopnost žáků uvědomit si, co se změnilo a co zůstalo stejné od doby vydání plakátu.

Klíčová slova: technika, gender, trvání a změna, formulujeme a ověřujeme hypotézu

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ PLAKÁTU (2 min.)

Prohlížení plakátu s pomocí lupy.

2 POPIS PLAKÁTU (5 min.)

Označování důležitých prvků na plakátu a jejich popis.

Žáci by si měli povšimnout kromě šicího stroje také obrazu továrny, oblečení, které má žena na sobě, nebo toho, že se scéna odehrává v interiéru domácnosti. Plakát je reklamou na šicí stroj firmy Dürkopp. Firma vznikla v Bielefeldu v roce 1867 a vyráběla jak průmyslové, tak domácí šicí stroje. Na konci 19. století patřila k největším producentům šicích strojů v Německu. Později začala vyrábět také jízdní kola a automobily. Firma existuje dodnes a podniká v oblasti textilního a automobilového průmyslu pod názvem Dürkopp-Adler.

3 VÝBĚR KLÍČOVÝCH SLOV (3 min.)

Výběr maximálně tří slov, která nejlépe vystihují význam šicího stroje.

Žáci prostřednictvím výběru maximálně tří klíčových slov určují, jaké hodnoty plakát spojoval s šicím strojem. Kromě klíčového slova „chudoba“ je možné všechna ostatní považovat za vhodná. V případě dvojice „práce“ - „volný čas“ je možné vyznačit rozdíl mezi tím, že šití nebylo pro ženy zaměstnání, ale na druhou stranu bylo součástí domácích prací a očekávanou dovedností. Šicí stroje do české společnosti pronikaly od roku 1862, kdy Vojtěch Náprstek s Josefem Mourkem a jeho dcerou Josefínou navštívili světovou výstavu v Londýně. Náprstek si šicí stroj přivezl a poté jej předváděl ve svém domě. (Zdroj: Lenderová, Milena, et al. Z dějin české každodennosti. Život v 19. století, Praha 2009.)

4 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (5 min.)

Četba textu a označování vlastností šicího stroje a jeho uživatelé.

Žáci označují žlutou barvou vlastnosti připisované šicímu stroji a červenou charakteristiky jeho uživatelé. Označení vlastností šicího st je v textu více: text označuje stroj za technický pokrok a zároveň vyzdvihuje jeho estetickou i užitnou hodnotu. V neposlední řadě je důležitý ekonomický argument: investice do šicího stroje se vrátí v ušetřených nákladech za švadlenu. Z textu také vyplývá, že stroj je součástí měšťanské domácnosti. Jako uživatelky stroje jsou označeny hospodyně a nevěsty. Úvodní stránka brožury „Hospodyně našeho věku“ dobře ilustruje dobovou představu o úkolech ženy v domácnosti. Brožura popisuje celou řadu činností, od „chování se k manželovi“ přes kuchařské recepty po péči o hospodářská zvířata.

5 **INTERPRETACE PLAKÁTU** (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy pramenů odpovídají do textového pole na rámcovou otázku: ? Co si slibovali od šicího stroje? Zamýšlí se nad současným použitím šicího stroje: ? Kdo a k čemu podle vás používá šicí stroj dnes?

V prvním textovém poli žáci rekapitulují dobové představy o přínosech šicího stroje. V tomto poli by měli nejvíce využít analýzu pramenů z předchozích kroků. Předpokládané odpovědi mohou směřovat k popisu přínosů stroje, jeho inovativnosti a zaměření se na ženské zákaznice. Druhá otázka směřuje k aktualizaci tématu. Žáci se mohou zaměřit na své zkušenosti z rodiny a popsat, zda šicí stroj používá někdo z příbuzných. V rámci reflexe cvičení lze na odpovědi žáků navázat otázkou, co se změnilo a co zůstalo stejné v používání šicího stroje v domácnosti.

Další možnosti zapojení do výuky:

Cvičení je možné použít ve více rámcích. Lze zdůraznit roli reklamy a ptát se žáků po rozdílech a souvislostech tehdejší a dnešní reklamy. Žáci také mohou zjišťovat, jak dostupným zbožím je šicí stroj v současnosti a zda ho někdo propaguje a jak. Učitel se také může zaměřit na dějiny žen. K tomu lze využít další cvičení z katalogu HistoryLabu: „Co dělají ženy na fotografii?“ či „Jak viděli ženu?“ Učitel může také navázat cvičením „K čemu slouží šití?“, které se zaměřuje na proměny společenských a politických významů šicího stroje napříč 20. stoletím.